

9. VIII. 1868

Naj se pa naši deci bolje godi!

Ljutomerski župnik dr. Anton Klemenčič, ena osrednjih narodnjaških osebnosti v Slovenskih goricah.

Ljutomer ob koncu 19. stoletja.

Nedelja, 9. avgusta 1868, je bila ena najmenitnejših v zgodovini slovenskega naroda. Do treh popoldne tega dne je na »senčnati pašnik« pri Ljutomeru navrelo okoli 7000 ljudi, ki so se odzvali pozivu najradikalnejših narodnjakov, naj pod milim nebom demonstrirajo za zedinjeno Slovenijo. Rodoljubi, ki so v začetku leta 1867 na deželnozborskih volitvah po različnih kronovinah dosegli veliko zmago, so potem, ko so se Nemci odločili za »poravnavo« z Madžari in uvedli dualizem, sklenili apelirati na množice ter tako pokazati svojo moč. Takšnega recepta pritiska

zborovanju in besedilo resoluciji. Jurčič je bil zapisnikar in sedel blizu mene s svinčnikom v roki in z belo polo pred seboj. Prvi del resolucije je še zapisal, a pri drugem sem že zapazil, kako mu je svinčnik plesal po vsej poli. Premagalo ga je bilo ljutomersko vino ...» Vendar se je vrli rodoljub malo naspal in bil popoldne spet v polni formi.

Vošnjak potem pripoveduje: »Ob treh popoldne smo z ljubljanskimi Sokoli na čelu korakali iz trga na taborišče in glej, ko se približamo, vidimo v svoje veliko veselje ves obširni prostor natlačen

na vlado so se prvi domislili Čehi, Slovenci pa so po Levstikovem nasvetu hiteli posnemati njihov zgled. Seveda ne eni ne drugi niso dosegli niti približno podobnega uspeha kakor Madžari, so pa zato politizirali najširše množice prebivalstva, kar je pomenilo velik kapital za prihodnost. Naši narodnjaki so velika zborovanja na prostem po češkem zgledu imenovali »tabori«.

Ljutomerski tabor so ob pomoči vodilnih mladostencev (J. Vošnjak, J. Jurčič, M. Prelog) organizirali lokalni »domorodci«, ki sta jih vodila odvetnik dr. Jakob Ploj in njegov koncipient dr. Valentin Zarnik. Notranji minister Giskra, ki je hotel svoj resor voditi v skladu z liberalnimi načeli, je zborovanje dovolil, čeprav ga je graško cesarsko namestništvo sprva prepovedalo. Vodilni rodoljubi so se v Ljutomer odpravili že z jutranjim vlakom. V Ormožu so jih pričakali vozovi, s katerimi so se pripeljali na prizorišče zgodovinskega dogodka. Josip Vošnjak se je pozneje spominjal: »V Ljutomeru nas je že čakal odbor in nas je peljal v čitalnico, da smo se malo okrepčali pri pristnem, a premočnem ljutomercanu, in potem smo imeli posvetovanje, da določimo načrt

s kmeti ne le iz ljutomerskega, ampak tudi iz osrednjih okrajev.«

Za predsednika zborovanja je bil z aklamacijo izvoljen dr. Radoslav Razlag, ki je spregovoril o epohalnem pomenu tabora: »Več ko tisoč let je preteklo, ko se naši očaki niso smeli zbirati pod milim nebom, da bi se posvetovali o občnih rečeh. Zdaj je prišla doba, da sme slovenski narod izrekati svoje želje in jih predlagati presvetlemu cesarju. Porabimo to dobo. Žalostno se je godilo našim očakom, žalostno se godi nam, ali jaz mislim, naj se pa naši deci bolje godi.« Govorniki, ki so sledili – Kukovec, dr. Zarnik, Raič, dr. Prelog in dr. Vošnjak –, so nato dodobra razgrelj poslušalce; razlagali so, da bo 19. člen t. i. decembrske ustave izpolnjen šele tedaj:

- ko bo na Slovenskem slovenščina edini uradni jezik,
- ko bo na Slovenskem cerkvena uprava uradovala v slovenščini,
- ko bodo na Slovenskem ljudske šole čisto slovenske, nemščina pa le eden od predmetov,
- ko se Slovenci združijo v »zedinjeno Slovenko«.